

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

З.М. Дубоссарська, Ю.О. Дубоссарська, В.В. Радченко, Л.П. Грек

**ПАТОЛОГІЯ МОЛОЧНИХ ЗАЛОЗ.
КОМПЕТЕНЦІЇ АКУШЕРА-ГІНЕКОЛОГА**

Навчальний посібник

Дніпро – ДДМУ
Львів – Видавництво ПП «Новий Світ – 2000»
2023

УДК 618.19-07-08(075.8)

П 20

Рекомендовано Вченою радою Дніпровського державного медичного університету (протокол № 3 від 1 грудня 2022 року).

Рецензенти:

Наталія Луценко д. мед. н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, завідувачка кафедри акушерства і гінекології Державного закладу «Запорізька медична академія післядипломної освіти МОЗ України»;

Людмила Калугіна д. мед. н., старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділення ендокринної гінекології Державної установи «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології імені О.М. Лук'янової НАМН України».

Автори: д. мед. н., професор Зінаїда Дубоссарська, д. мед. н., професор Юліанна Дубоссарська, к. мед. н. Віталій Радченко, д. мед. н. Людмила Грек.

З.М. Дубоссарська, Ю.О. Дубоссарська, В.В. Радченко, Л.П. Грек
П 20 Патологія молочних залоз. Компетенції акушера-гінеколога:
навчальний посібник / За ред. Ю.О. Дубоссарської. – Дніпро, – Львів:
Видавництво ПП «Новий Світ – 2000», 2023. – 120 с.

ISBN 978 – 966 – 418 – 360 – 1

Метою навчального посібника є систематизація наукових знань з питань діагностики і лікування доброякісної патології молочної залози, а також методів скринінгу раку молочної залози в Україні.

Навчальний посібник призначений для лікарів загальної практики – сімейних лікарів, акушерів-гінекологів, лікарів-інтернів, студентів медичних закладів вищої освіти III-IV рівнів акредитації.

ISBN 978 – 966 – 418 – 360 – 1

© Дубоссарська З.М., Дубоссарська Ю.О.,
Радченко В.В., Грек Л.П., 2023

© Видавництво ПП «Новий Світ – 2000»,
ФОП Піча С.В., 2023

Зміст

Передмова	4
Розвиток і морфологія молочних залоз	6
Масталгія.....	27
Клінічна оцінка та диференційна діагностика утворення молочної залози	44
Виділення з сосків	54
Доброякісні захворювання молочної залози.....	65
Кісти молочної залози.....	77
Тести і задачі для самоконтролю.....	88
Додаток 1. Самообстеження молочних залоз	97
Додаток 2. Клінічне обстеження молочних залоз	101
Додаток 3. Проведення скринінгу раку молочної залози в Україні	105
Додаток 4. Категорії оцінки BI-RADS	106
Література	108

Передмова

В сучасних умовах не викликає сумніву посилення інтересу до теоретичних та практичних аспектів патології молочних залоз. Постійно оновлюється доказова база, присвячена даній проблематиці.

Захворювання молочної залози включають цілий спектр розладів, які виявляють при фізикальному обстеженні та методами візуалізації у жінок репродуктивного та постменопаузального періоду. Після встановлення діагнозу доброякісної патології лікування спрямоване на полегшення симптомів або видалення утворення молочної залози. Передракові захворювання молочної залози збільшують ризик розвитку раку молочної залози, тому потребують планування стратегії подальшого скринінгу та профілактики.

Навчальний посібник складається з шести розділів, присвячених найбільш поширеним і практично значущим видам доброякісної патології молочних залоз, та включає тести для самоконтролю. В першому розділі в досить розгорнутому вигляді, але максимально просто і доступно викладені питання розвитку та морфології молочних залоз. У другому розділі наведені сучасні рекомендації щодо діагностики та лікування масталгії. Біль у молочних залозах досить поширений серед жінок, він зазвичай незначний і минає самостійно, але приблизно у 15 % жінок потребує лікування. Інші розділи висвітлюють диференційний підхід щодо ведення окремих станів та нозологічних форм доброякісної патології молочних залоз з метою покращення якості надання медичної допомоги та підвищення задоволеності пацієнток. Навчальний посібник призначений для лікарів загальної практики – сімейних лікарів, акушерів-гінекологів, лікарів-інтернів, студентів медичних закладів вищої освіти.